

Tekstivastine

Peruskoulun tulevaisuustyö -hankkeen podcast

Jakso 1

Jaksossa keskustelevat erityisasiantuntija **Venla Bernelius** opetus- ja kulttuuriministeriöstä ja tutkija, hankkeen neuvottelukunnan puheenjohtaja **Katri Saarikivi**.

[Podcastin tunnussävel]

Katri:

Hei ja tervetuloa kuulolle. Tämä on peruskoulun tulevaisuustyöhankkeen podcast. Tässä on tarkoitus keskustella, pitää tällaisia juttutuokioita erilaisista tätä hanketta sivuavista aiheista. Vähän kuin matkan varrella avata, että mistä on kyse, minkälaisia teemoja tässä hankkeessa käsitellään.

Minä olen tulevaisuustyöhankkeen neuvottelukunnan puheenjohtaja Katri Saarikivi. Olen myös psykologi ja psykologian tohtori ja aivotutkija.

Venla:

Minä olen puolestani Venla Bernelius. Minä työskentelen opetus- ja kulttuuriministeriössä erityisasiantuntijana. Minä olen tämän hankkeen sihteeri ja sen lisäksi olen tutkija. Olen tutkinut pitkään koulujen kehitystä ja eriytymistä sekä kaupunkikehitystä ja sen kaltaisia teemoja. Nyt on tosi hauskaa olla peruskoulun tulevaisuuden kanssa tekemisissä.

Tulevaisuustyö on lähtenyt kysymyksestä, mihin me oikeastaan haluamme olla matkalla meidän peruskoulumme kanssa. Hallitusohjelmassa on linjattu, että käynnistetään peruskoulun tulevaisuustyö ja siinä on esimerkiksi viitattu huoleen laskevista perustaidoista. Nythän on keskusteltu julkisuudessaakin hirveän paljon PISA-tuloksista. Samaan aikaan, ja ehkä vielä ihan toisenlaisena kysymyksenä hallitusohjelmassakin ja varsinkin nyt tässä työssä, on nostettu kysymys siitä, että samalla kun tietysti on todella tärkeitä pyrkiä ratkomaan niitä nykypäivän haasteita ja juuri sitä aallokkoa, jossa me juuri nyt seilaamme, niin pitäisi miettiä myöskin, että mihin me oikeastaan olemme matkalla.

Miten maailma muuttuu? Minkälaisia taitoja tulevaisuudessa tarvitaan? Toki nykypäivän haasteet ovat aivan äärimmäisen tärkeitä. Kysymys on juuri esimerkiksi PISA-tuloksista. Tähän oppimistulosten laskevan trendin pysäyttämiseen on perustettu myös oma, erillinen työryhmänsä ihan juuri sitä kysymystä ratkomaan.

Peruskoulun tulevaisuustyössä pystytään keskittymään ihan erityisesti siihen, mitkä tulevaisuuden suuret kysymykset ovat. Nythän me esimerkiksi näemme, että tekoäly on nyt jo alkanut muuttaa maailmaa sellaisilla tavoilla, että se muuttaa myös koulua. Ei pelkästään sitä, että mitä koulu voi olla tai mitä koulussa voidaan tehdä, mutta ihan myös siitä, että minkälaista osaamista sen koulun pitää tuottaa.

Samoin meillä on kysymyksenä tällaisia isoja haasteita ilmastonmuutoksen kanssa ja toisaalta todella suuria mahdollisuuksia myöskin esimerkiksi kansainvälistymiseen. Ihan täysin uudenlaisiin uriin liittyen. Meidän koulumme ehkä täytyy siinä kohtaa miettiä, että mitä kaikkea se voi olla ja miten esimerkiksi koulu voi sitten tukea nuorten merkityksellisyyden kokemuksia tai taitoja ihan uudenlaisissa työympyröissä.

Katri:

Varmasti kaikissa ajoissa on ollut sellainen ajatus, että maailma muuttuu kovaa vauhtia, mutta kyllä sanoisin, että tällä hetkellä teknologian ja muidenkin syiden takia muutostahti on kova ja on juuri oikea hetki miettiä, että miltä tulevaisuus näyttää.

Venla:

Todellakin! Meillähän oikeastaan peruskoulu on ollut kansainvälisesti ihan mieletön menestystarina. Viimeinen kierros, jolloin me olemme käyneet hyvin syvällistä keskustelua siitä, että mikä oikeastaan on koulun ja koulutuksen tarkoitus, on ollut peruskoulun syntyaikoina silloin 70-luvun alussa ja 60-luvun lopussa, kun siitä keskusteltiin. Tokihan peruskoulua on koko ajan uudistettu. Suomalainen järjestelmähän on ollut hyvin uudistuva ja ja koko ajan on mietitty uusiksi monia asioita, mutta ehkä sitä semmoista isoa keskustelua siitä, että mikä on koulutuksen tarkoitus, niin sitä ei ehkä ole käyty todella pitkän aikaa.

Juuri tämä suurten murrosten aika historiassa on aika tärkeä hetki käydä keskustelua, juuri kuten sanoit. Myös kansainvälisesti tätä keskustelua tällä hetkellä käydään aika paljon. Nyt esimerkiksi OECD eli taloudellisen kehityksen järjestö, joka on myös PISA-tutkimusten takana, niin he ovat käyneet tällaista samanlaista isomman hankkeen kautta keskustelua tästä. Esimerkiksi UNESCO on tehnyt oman koulutusvisionsa. Nyt on selvästi myöskin jollain lailla globaalisti havahduttu siihen ajatukseen.

Katri:

Sen lisäksi, että meillä on omat pienet roolit Venlan kanssa tässä hankkeessa, mutta meidän lisäksi on monipäinen neuvottelukunta, joka näitä kysymyksiä pohtii ja luo sitten visioraporttia. Minusta se on ihanaa, miten monipuolinen joukko siellä on opetuksen, opetusalan, oppimisen asiantuntijoita. On paljon opettajia, opetuskoulutuksesta vastaavia ihmisiä ja sitten ihan muidenkin alojen ihmisiä. Minusta on tehty hienoa työtä siinä neuvottelukunnan kasaamisessa, että saadaan aika

monenlaisia näkökulmia. Koska tulevaisuushan on aika iso kysymys, että mikä siellä siintää vuodessa 2045, joka on eräänlainen tähtäin tässä hankkeessa.

[Lyhyt tunnussävel]

Mutta mistäs me puhutaan tänään, mikä olisi semmoinen hyvä aihe nyt tarkastella tässä lyhyessä juttutuokiossa?

Venla:

Ajateltiin, että tänään voitaisiin keskustella vähän lisää siitä, että mitä ovat oikeastaan perustaidot, josta nyt puhutaan ja joiden heikkenemisestä on oltu kauhean huolissaan. Ja sitten toisaalta mitä ovat uudet taidot.

Jos haluatte kuulla jossain vaiheessa lisää tai lukea lisää siitä, miten varsinaista tulevaisuustyötä tehdään, niin siitä löytyy verkosta lisätietoa. Neuvottelukunta on hyvin ytimessä ja sitten meidän ministeriömme ja Opetushallitus.

Nyt tänään meillä on aikaa ja tilaa jutella sisältöaiheista. Me voisimme ehkä aloittaa sillä, että perustaidot kuten me nyt ajattelemme, niin niitähän on hyvin vahvasti lukutaito ja matematiikka sekä luonnontieteet. Jossain määrin me olemme ehkä alettu jo ajatella, että esimerkiksi luova ongelmanratkaisu on oikeastaan myöskin tarvittava perustaito. Mutta se on toki koko ajan jollain lailla muutoksessa myöskin, että mitä me ajattelemme perustaidoiksi.

Minä itse ajattelen aika vahvasti, että esimerkiksi kielitaidon kautta on ollut paljon keskustelua siitä, että tarvitseeko tulevaisuudessa osata kieliä, jos kone kääntää puolestamme. Se on ehkä aika hyvä esimerkki siitä, että keskustelu perustaidoista menee aika nopeasti myös siihen, mikä kehittää ihmiset ajattelua. Voiko jokin taito ihan sen takia olla tärkeä, vaikka sitä konkreettisena arjen taitona ei myöhemmin niin kaivattaisikaan.

Sinä olet, Katri, tämän alan asiantuntija, nimenomaan psykologina ja aivotutkijana. Mitä sinä ajattelet perustaidoista ja tärkeistä tulevaisuuden taidoista?

Katri:

Just jäin miettimään, että mitä on perustaidot. Miten se määritellään, että onko se joukko niitä taitoja, joita tarvitaan ihan vaan elämässä selviytymiseen ja yhteiskunnassa toimimiseen. Vai onko se siihen lukeutumassa taidot, jotka liittyvät merkitykselliseen elämään, että voi tehdä niitä asioita, joista tykkää, jotka kokee tärkeiksi ja pyrkiä kohti jotain isompia päämääriä.

Varmaan jos laajentaa kysymystä, että mitä on perustaidot tuohon tapaan, niin siihen voi lukea tuolla kaikenlaisia taitoja. On kiinnostavaa, että milloin on päätetty, että juuri nämä tietyt taidot ovat perustaitoja. Minkälainen maailma on ollut silloin, kun on

ajateltu, että lukeminen ja kirjoittaminen ja matematiikka on tärkeitä perustaitoja, jotka kaikkien täytyy hallita.

Siellä on ollut tietynlainen kuva tulevaisuudesta, johon on pohjattu se ajatus, että näitä tarvitaan. Ja nythän meillä on aika hämmäinen kuva tulevaisuudesta. Tekoäly kiihtyy vauhdilla tai sen kehitys kiihtyy vauhdilla ja tuntuu, että sille voi ulkoistaa kaikenlaista ajattelua sille koneelle jo, mutta ehkä niin kuin sinäkin vihjasit, niin kysymys on siitä, että mitä me haluamme ulkoistaa koneille. Minkälaisia taitoja ihmisenä olisi ehkä terveellistäkin silti osata, vaikka konekin pystyisi ne hoitamaan.

Monihan on miettinyt sitä, että tarvitseeko edes osata lukea, tarvitseeko osata kirjoittaa ylipäätään. Vieraat kielet, jos konekääntäminen yleistyy, että on tosi vaivatonta, niin miksi niitä pitää enää osata.

Kyllä minusta tuntuu, että lukeminen ja kirjoittaminen vielä aika pitkäänkin pitää pintansa. Koska ihan se, että kirjoittaa jotain, se on muutakin kuin se, että tuottaa tekstiä paperille tai jonnekin bittiavaruuteen. Se on sitä, että jäsentää ajatuksiaan, ilmaisee itseään, ilmaisee mielipidettään, kommunikoi toisten kanssa. Ymmärtää paremmin jotain, kun sen on saanut laitettua sinne paperille.

Lukeminen puolestaan on reitti toisten ihmisten mieliin ja niihin todellisuuksiin tutustumiseen. Jotenkin ajattelisin, että kyllä se on tulevaisuudessakin tärkeää. Tuossa miettii, että jos on vaikea sanoa, että miltä tulevaisuus näyttää ja sitten siihen pohjata sitä uusien taitojen kavalkadia, niin ehkä voi miettiä, että mikä ei ainakaan muutu.

Minä luulen, että ihminen edelleen tulevaisuudessa tarvitsee kykyä ymmärtää toisia, jäsentää omia ajatuksiaan, kommunikoida tehokkaasti ja keskittyä, tavoitella jotain itselle tärkeitä ja muille tärkeitä asioita pitkäjänteisesti. Tietyllä tavalla pitää minusta pintansa nämä ihan perustaidot.

Venla:

Tosi hyvin summattu. Jotenkin sitä voisi yrittää lähestyä nimenomaan juuri sen summauksen kautta, että perustaidot tulee olemaan tärkeitä myös siksi, että ne tosiaan kehittävät meitä ihmisinä ja kehittävät inhimillistä ajattelua. Niiden rinnalle on tulossa uusia taitoja, jotka me nyt ajattelemme olevan hyvin uusia, mutta ehkä ne ovat tulevaisuuden perustaitoja ehkä myös sitä kautta, että mitä tulevaisuudessa täytyy osata.

Ajatus myös siitä inhimillisen ajattelun merkityksestä, niin kyllä se tulee vielä myös sen kautta tärkeäksi, että juuri tosiaan niin kuin sanoit, niin tekoäly tulee varmasti tulevaisuudessa ratkomaan paljon sellaisia ongelmia ja erilaisia haasteita, joita yhteiskunnassa ja ihmisillä arjessaan on. Emmehän voi luopua siitä, että on ihmisen eettinen vastuu pystyä valvomaan sitä tekoälyä. Meillä pitää olla kyky jollain lailla punnita, että onko tässä järkeä, kun tekoäly tuottaa meille vastauksen johonkin. Meillä

täytyy olla riittävästi sekä ihan perustietoa, että me pystymme nimenomaan arvioimaan sitä tulosta. Sekä taitoja, jotta me pystymme adoptoitumaan jollain lailla, niin kun sopeutumaan omassa ajattelussa. Jotta me voimme arvioida sitä.

Juuri mainitsinkin sen, että globaalisti tällaisia koulutuksen tarkoituksen ja uusien taitojen teemoja on mietitty esimerkiksi siinä OECD:n eli taloudellisen kehityksen järjestön hankkeessa. Sitä vetävä Michael Stevenson aika nätisti sanoi, että ehkä tulevaisuuden yksi keskeinen perustaito on olla ihminen.

Inhimillisen kukoistuksen ja hyvinvoinnin taidot ovat aika tärkeitä myös yhteiskunnallisen kaiken jakamisen kautta. Se on se mitä tekoäly ei koskaan voi loppuun asti osata, ainakaan olla merkityksellistä ihmisyyttä toisille ihmisille. Tässä OECD:n hankkeessa on mietitty hyvin paljon ainakin eettistä pohdintaa. Se on ainakin sellainen, joka varmasti tulee korostumaan taitona. Sehän toki vaatii taustalleen tosi suuren määrän perustietoa. Ei voi oppia eettistä päättelyä, jos ei ole tiettyä perussivistystä maailmasta. Toisaalta juuri sitten sellaisia perusloogisen ajatteluun ja luovan ongelmanratkaisun taitoja.

Tosiaan luova ongelmanratkaisu onkin sitten yksi vielä. Merkityksen anto tai merkityksellisyyden kokemusten analyttinen purkaminen on kolmas tällainen tässä kansainvälisessä hankkeessa hahmoteltu taito, joka liittyy esimerkiksi taidekokemukseen tai toisten ihmisten tunteiden ja kokemusten ymmärtämiseen ja reflektointiin. Se on aika vaikeasti hahmotettava, mutta ehkä siitä voi hyvin kuvailla, että se on se, mitä suomalainen taide- ja taitoaineiden opetus tosi usein ihmisille tuo. Eli ei vaan konkreettinen jonkun taideteoksen itse piirtäminen tai sen havainnointi, vaan se yhdistelmä sitä inhimillistä kokemusta ja kyky myös ymmärtää niitä kokemuksia, joita tällaisessa syntyy. Nämä ovat kyllä sinänsä jänniä nämä keskustelut siitä, että mihin nämä tulevaisuuden taidot ovat suuntautumassa.

Katri:

Kuulostaa minusta aika arkijärjellisiltä jutuilta, että oppii ymmärtämään itseään, muita ihmisiä, maailmaa ja sen ilmiöitä ja omaa sen verran tietoa maailmasta, että pystyy jotenkin tekemään hyviä päätöksiä ja ymmärtämään päätöksen seuraukset omassa elämässä.

Pitkään itsekin ajattelin, että tarvitseeko enää mitään tietoa muistaa. Jos kaiken voi googlata ja tarkka tieto löytyy sieltä. Ihmismuisti on muutenkin hatara, niin tarvitseeko oikeasti enää pöntätä tietoa ja tallentaa sinne omaan muistiin. Kyllähän sitä tarvitsee juuri yleissivistyksen takia. On pakko nähdä jonkin verran vaivaa, että muodostuu työskentelyn ja tiedon omaksumisen kautta ymmärrys maailmasta.

Totta kai, jos tietoa syntyy jatkuvasti lisää, se päivittyy ehkä nopeammin kuin aikaisemmin, niin kai siihen kylkeen tarvitaan ehkä entistä enemmän tiedon

päivittämisen kykyä, kyseenalaistamisen kykyä ja uteliaisuutta, joka sitä tukee. Olen samaa mieltä sinun kanssasi, että edelleen meidän on pakko muistaa asioita ja jotkut perustiedot saada sieltä peruskoulusta.

Nyt kun miettii näitä OECD:n hankkeita ja sen tavoitteita, niin välillä täytyy myöntää, että minua ahdistaa kukoistus-sana. Jäin miettimään, että olenko itse koskaan kukoistanut ja sen rinnalla ehkä puolustan semmoista perusarkea.

Nimittäin juttelin erään toimitusjohtajan kanssa viime viikolla. Hän kuvasi omaa työtään minusta kauhean kauniisti. Hän sanoi, että hänen tehtävänään on varmistaa osin, että työntekijöillä on mahdollisimman monta ihan tavallista työpäivää. Voi keskittyä perustekemiseen. Se on kyllin hyvää sellainen tylsä perusarki. Haluatko kommentoida tätä minun kukoistus-ahdistusta?

Venla:

Se ei näy, mutta hymyilin tälle koko ajan hyväntahtoisesti. Tämä on minun mielestäni todella hyvä kysymys. Tämän kansainvälisen hankkeen nimi on “Education for Human Flourishing” eli koulutus inhimillistä kukoistusta varten. Kukoistus on tietysti suomeksi vielä vähän värittyneempi käsite ja semmoinen vähän mahtipontisemman kuuloinen kuin mitä englanniksi “flourishing”. Vaikka toki on englanniksikin keskusteltu siitä, että johtaako se ajatuksia turhan paljon juuri käsityksiin liiankin utopistisesta ajatuksesta.

Minun mielestäni on hirveän hyvä keskusteluttaa sitä, että mitä me oikeastaan kukoistuksella haluttaisiin tarkoittaa. Esimerkki siitä riittävän hyvästä tavallisesta arjesta, jossa ihminen voi olla onnellinen, niin on erityisen hyvä, että lopultahan kukoistus varmaan onkin juuri sitä, että pystyy kokemaan oman arkensa merkitykselliseksi. Pystyy toteuttamaan omaa potentiaaliaan ihmisenä sellaisella tavalla, että elämä tuntuu merkitykselliseltä. Eikä se suinkaan varmasti tarkoita sitä, että meidän kaikkien täytyy ryhtyä taiteilijaksi tai vähintään laskuvarjohyppääjiksi, vaan nimenomaan sitä, että jollain lailla me voimme tehdä merkityksellisiä asioita ja ymmärtää toinen toisiamme.

Kysymys perustaidoista ja uusista taidoista kiinnittyy tuohonkin nimenomaan siinä, että mikä saa meidät ymmärtämään toisiamme ihmisinä. Jos palaan kaksi askelta taaksepäin siihen, kun puhuit siitä, että miten me tarvitsemme tietty määrä osaamista myös toistemme ymmärtämiseen. Ehkä kielten oppiminen on hyvä esimerkki siitä, että sehän me voimme nykyisin jo lähes täysin ulkoistaa koneille. Tekoälyn myötä käänösfunktiot kehittyvät niin valtavan nopeasti, että me todella olemme ihan jo siinä reunalla, että kohta pystytään kääntämään jo niitä inhimillisiä merkityksiäkin riittävän tarkasti.

Kysymys silti on siitä, että kyllähän kieli on avain aivan tavattoman moneen muuhun asiaan kuin pelkkään siihen juuri sanottuun lauseeseen. Kieli avaa kokonaisen

kulttuurin ja aivan erilaisia tapoja ajatella. Jokainen, joka on oppinut uuden kielen, on varmasti saanut todella monta sellaista elämystä siitä, että oho, minkälaisia vertauskuvia siinä kielessä käytetään tai mitä sanoja puuttuukin jostain kielistä. Suomalaiset kommentoi esimerkiksi englanninkielisessä maassa asuttuaan, että tuntuu kummalliselta, kun ei olekaan sanaa "ahdistus". Se on aika suomalaiskansallinen havainto!

Siinä mielessä kielten oppiminen tietysti avaa jotain ihan muuta. Se tähän kukoistukseen liittyy ajatuksena, että me pystyisimme tunnistamaan sitä, että mikä on ihmiselle tärkeää ja minkälaiset taidot ovat tärkeitä toistemme ymmärtämiseen aidon hyvinvoinnin kautta.

Esimerkiksi OECD-hankkeessa on mietitty hyvin paljon eri kulttuurien hyveiden ajatuksia ja hyvän elämän lähtökohtia, että mitä oikeastaan tarvitaan. Siinä korostuu myös ajatus siitä, että meillä on paljon suurempiakin teknologisia, yhteiskunnallisia muutoksia ja murroksia kuin vain tekoäly.

Esimerkiksi työ on varsin suuressa muutoksessa. OECD arvioikin, että voi olla, että esimerkiksi perinteisiä palkkatyön muotoja ei tule olemaan tulevaisuudessa kaikille samalla tavalla kuin meidän moderni yhteiskuntamme on ajatellut. Siinä kohtaa tietysti sitten ihan uudenlaiset, ei pelkästään yrittäjäyys, vaan laajemmat yhteisöllisen elämän erilaiset muodot. Kysymys siitä, mistä kaikesta ihminen saa merkityksellisyyden kokemuksia. Miten koulu ja koulutus voi olla motivoivaa, vaikka se ei olekaan ehkä sitten reitti samalla tavalla jollekin koulutus- ja työuralle, joka on selkeä, vaan että se tuottaa itsessään sellaisia oivalluksen ja oppimisen kokemuksia, jotka ovat arvokkaita.

Oivaltamisesta ja innostumisesta sinä, Katri, olet paljon puhunut meidän tapaamisissa.

Katri:

Tuo on hyvä ajattelutapa. Kyllähän varmaan jo pitkään on ollut sillä tavalla, että ei koulu suoraan valmista johonkin ammattiin, koska ammatit muuttuvat jatkuvasti ja osaamisvaatimukset päivittyvät niin hanakkaa tahtia.

Voi ajatella niin, että ihmisaivojen perustehtävä on oppiminen. Me olemme hirveän oppivaisia otuksia ihan luonnostaan. Aivot jatkuvasti päivittävät malleja maailmasta ja omaksuvat uutta tietoa, jotta me pystymme ylipäättään toimimaan ja osaamme olla erilaisissa ympäristöissä.

Oppiminen on ylipäättään ihmiselle hirvittävän hyvästä, jos saa oppia itselleen kiinnostavien aiheiden parissa, niin sillä voi olla aivoja suojaavia piirteitä. Se kerryttää kognitiivista reserviä, josta on sitten hyötyä iän myötä, kun aivot pikkuisen ehkä hapertuvat. On varaa unohtaa kun on riittävästi tietoa tankattu sinne ja on varaa vähän vähentääkin.

Minusta on hyvä ajattelutapa, että peruskoulu valmistaa elämään. Sieltä saa ajattelun taitoja sen tiedon lisäksi, jota tarvitaan juuri siinä yhteiskunnassa sillä hetkellä.

Jos jotenkin yrittäisi summata, mitä on ne perustaidot, niin näyttäisi siltä, että me olemme sitä mieltä, että jotain täytyy tietää, jotain tietoja maailmasta täytyy omaksua. Ehkä myöskin niitä tiedonkäsittelytapoja, niitä ajattelutapoja. Erilaisia ajattelun taitoja, reflektoinnin kykyä, toisten ihmisten ymmärtämisen kykyä.

Onko jotain muuta, mitä halutaan listaan lisätä?

Venla:

Vielä ihan konkreettisesti se, että kuten aluksi sanottiin, niin tässä me keskustemme näistä teemoista. Ne ovat on toki sellaisia, kuten koko hankkeenkin tarkoitus on, että meillä on 45 ihmisen viisas neuvottelukunta ja sen lisäksi me olemme jo nyt kerätty verkossa ihmisiltä ajatuksia ja käsityksiä ja toivomuksia sekä tälle työlle, mutta että myös siitä, että mikä on tärkeää. Näistä sitten muun muassa juuri tämä ajatus perustaidoista ja toisaalta tulevaisuuden taidoista ja ehkä sitten tulevaisuuden perustaidoista jalostuu ja kehittyy.

Lopulta tavoitteena on se, että me ymmärrämme paremmin juuri sitä, että mihin me haluamme olla menossa. Vuoden 2025 lopussa kaikki voi lukea, että minkälaiseen tulokseen neuvottelukunta sitten päätyi. Nämä ovat niitä oleellisia kysymyksiä siinä.

Olen tutkinut aika paljon omassa tutkimustyössäni lasten ja nuorten välisiä oppimisen ja elämän mahdollisuuksien eroja ja esimerkiksi oppimistulosten eriytymistä. Siitä näkökulmasta koulun kyky pohtia uudelleen perustaitoja on tavattoman tärkeä. Nyt me jo näemme ja julkisuudessakin on keskusteltu varsin paljon teknologian käytöstä perheissä ja miten lasten ja nuorten valmiudet ja toisaalta liiallinen ruutujen käyttö on aika erilaista.

Nyt me näemme sen aika monelta osin, että kun osaamisvaatimukset muuttuvat ja maailma muuttuu, niin osa lapsista ja nuorista saa enemmän uusia taitoja ja virikkeitä niiden oppimiseen, enemmän omasta perheestään tai esimerkiksi harrastuksista tai naapureiltaan. Osa taas saattaa jäädä aika ilman näissä tarvittavaa tukea, ellei koulu nappaa siitä koppia. Senkin takia neuvottelukunta pohtii siitä, että mitä meidän oikeastaan koulussa täytyy oppia tulevaisuudessa, niin se on aivan ensisijaisen tärkeitä myös juuri siltä kannalta, että meidän peruskoulumme pystyy jatkossakin tukemaan hirveän erilaisista taustoista ponnistavia lapsia oppimaan juuri niitä taitoja, joilla voi loistaa elämässään – tai kukoistaa – sellaisella arjen ihanalla tavalla, joka tekee erilaisista elämisestä merkityksellisiä. Ehkä siitäkin näkökulmasta tämä on vielä erityisen tärkeää.

Katri:

On ollut kiinnostavaa kuunnella keskustelua neuvottelukunnassa juuri näistä erilaisista syistä, mitkä johtavat eriarvoisuuteen tai erilaisiin mahdollisuuksiin oppia. Kyllähän niitä Suomessa riittää. Niitäkin täytyy sitten hankkeessa pohtia. Jos me keksimme sen hienon vision ja tarvittavat taidot, joita peruskoulussa pitää omaksua, niin miten sinne päästään, mitä ongelmia pitäisi ratkoa matkan varrella. Pohditaan aika kokonaisvaltaisesti tätä pakettia kyllä.

Venla:

Kyllä. Teemojahan on siis hyvin paljon lisää. Nyt me nappasimme tämän päivän keskusteluun juuri perustiedot ja tulevaisuuden tiedot ja taidot. Me tietysti mietimme kauheasti muitakin teemoja tässä työssä. Jos joku haluaa kuunnella keskustelua niistä, niin voidaan sitten tulevaisuuden jaksoissa keskustella muustakin tähän liittyvästä.

Katri:

Joo, kyllä tässä on saanut oppia, että peruskoulu on aika iso juttu. Siihen liittyy monia teemoja. Eli tänään mietittiin perustaitoja. Tarkoitus on purkittaa vielä muutama jakso ja keskustella juuri tähän tapaan. Lyhyt juttutuokio eri teemoista, jotka liittyvät tähän tulevaisuustyöhankkeeseen. Mistäköhän me ensi kerralla jutellaan? Voi olla teknologia kyseessä. Se on ollut monen mielessä tämä tekoälykysymys. Siitä ehkä vähän tarkemmin.

Venla:

Sosiaalinen ja ekologinen kestävyys on yksi tosi suuri teema ja on paljon keskusteltu siitä, että missä kulkevat planetaarisen rajat ja miten koulun pitäisi niitä tukea. Eettiset taidot ovat kanssa asia, joka on itsessään myös puhuttanut varsin paljon. Se on vähintäänkin yhtä vaikea määritellä kuin mitä perustaidot ovat.

Jos teillä on ideoita, mistä haluaisitte kuulla keskustelua, niin minulle osoitteeseen [venla.bernelius\[a\]gov.fi](mailto:venla.bernelius[a]gov.fi) voi lähettää ideoita. Me voimme sitten katsoa, mitä kaikkea me keretään tässä kattaa.

Katri:

Joo, eli Venlalle voi laittaa ehdotuksia aiheista. Jos ei tule, niin sitten pohdimme itse valitsemamme teemoja vielä muutaman podcastin verran. Kiitos minun puolestani tässä vaiheessa. Tämä oli peruskoulun tulevaisuustyöhankkeen podcast.

Venla:

Kiitos myös minun puolestani. Lukekaa lisää opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta.

[Jakso päättyy tunnussäveleen]